

20 JULY. 1873



ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄԷՏԷՆԻ ՊԻՐ ՃԷՆԱԶԼԻ ԶԻՅՆԵԹԻ  
Ճիւղմա իրթէսի նիւթսէմիդտէ, տի-  
կին Չայեանքն վէֆաթ իյլէտիկին, մա  
թէսսիւֆ պիտիրմիշ խտիք :

Միւթէվէֆանքն ճէնազէ մէյասի-  
մի, տիւնքի կիւն, միլլէթիմիդտէ, իւք  
տէֆա օլթարագ, մէտէնի սուրէթտէ  
իճրա գըլըմիշ տըր, Շէյլէ քի, էօյ-  
լէ, շիմտիէ գատար օլտուղու միսի-  
լու, պիր թագըմ րահիպլէր վէ քիլիսէ  
խատէմէլէր, աճայիպ աճայիպ գընա-  
ֆէթլէր իլէ, թագըմ թագըմ սօգաղա  
տէօքլէլէրէք, վէ էնվայի սէսլէր պը-  
րագըլարագ, սօգագ սօգագ կէզտի-  
րիլմէյիպ, իլլա, խայլի սէնէտէն պէ-  
րու արզու իթմէքտէ օլտուղու միւթ  
սուրէթտէ, ճէնազէ պուլունան խանէ  
գաբուսու վէ հալլուսու, վէ մէրտի-  
վէլէրի սիեհալար իլէ մաթէմ ալէա-  
մէթի օլտարագ տոնաթըլթըտան պաշ-  
քա, ճէնազէ տախի, ճէնազէլէրէ մախ-  
սուս օլան պիր արապաեա վաղ իտիւ-  
միշ, վէ իքի նէֆէր տախի քահանայ  
պիւնտիրիլէրէք, վէ ճէօմաաթտա ար-  
գատան կիտէրէք, սէսսիզէն քիլիսէ-  
յէ կիտիրմիշ, վէ օրատա լազըմ կէլէն  
րահիպլէր տուարար, կիւզէլ կիւզէլ օ-  
գուլտուրուլմուշ տուր :

Տօգթօր Չայեան էֆէնտիյէ, պու-  
խուսուստա իւք օլմուք իչին, կէրէք  
պիք քէնտի թարաֆըլթըտան, վէ կէ-  
րէք պիզէ հէմէֆթար պուլունան  
զաթլար թարաֆըլթըտան մէտհ ու սէնա  
օգուլուդ :

Հէր իլի ատէթ վէ ուսուլին պիր  
միլլէթ իչինտէ իճրայէ պաշլամաքնա,  
վէ եալսօտ պիր միլլէթտէն պիր ֆէնա  
ատէթին գալգամաքնա կէրչի պաղը-  
լար չօգ վագըթ արզու քէշ պուլունու-  
լար իսէ տէ, իւք օլմագըլթա ճէսարէթ  
իտէն օլմաթըլթըտան, խայլի վագըթ-  
լար տահա զարար գալըր վէ մէնֆա-  
աթտան տա մահրում գալըր, իմտի,  
իլթէ չու բէք մուհիմ օլան պիր իս-  
լահաթ գաբուսուսու, տօքթօր Չայ-  
եան էֆէնտի քիւշատէ ճէսարէթ իթ-  
միշ օլտուղունտան, հիշ չիւ բհէմիզեօգ  
տուր քի, ազ վագըթտան չօգլար մէդ-  
քիւր գաբուսուսու կէլմէքլէ իթթիխար  
իտէճէքլէր տիր :

1873 յունվ. 11 կարին

Խմբագիր :

Բաւական երկար ժամանակէ հետէ  
քաղաքէն բացակայ կը գտնուէի չրջա-  
կայ գիւղաքաղաքներն ու գաւառներ-  
ը առևտրական գործով զբաղեալ,  
ամսոյս երկուքն էր երբ վերադարձայ  
ի կարին :

Թողով գաւառացի մէջ եղած հա-  
րըստահարութիւնը, զոր կարծեա այս  
կողմի Հայոց ամենուն ճակատագիրն է,  
թողով այն աւազակութիւններն՝ բըռ-  
նաբարութիւններն որք կը գործուին  
ընչից և ընտանեաց պատուոյն դէմ,  
թողով այն գտնակոծութիւններն, նա-  
խատինքներն զոր միշտ կը կրեն բար-  
բարոս քրդերէն, թողով վերջապէս  
այն ամեն չարիքներն՝ կրօնի դէմ եղած  
բռնութիւններն, սպառնալիքներն որ  
«փաստըման» անքնադատ քաղաքիս և  
կը տեղան անընդհատ քաղաքիս և  
գաւառացի Հայոց վրայ, կը լիւթամ  
համառօտիւ ազգայնոցս վիճակին վը-  
րայ ջեղ տեղեկութիւն տալ ինդրելով  
ձեր անկողմակալ ազգասիրութենէ որ  
յանուն ճշմարտութեան անկիւն մը  
շնորհել բարեհաճիք :

Ազգայնոցս վիճակը խիստ տխուր է՝  
թմրած և սառն ընաւորութեամբ ոչ

գործելու, ոչ շարժելու և ոչ յառաջա-  
դիմելու կամք ու փափագ ունին, ա-  
սոնց որչափ ցաւալի վիճակի մէջ ըլլա-  
լը ճշմարտելու և հասկնելու համար  
հարկ չկայ հեռաւոր միջոցներու դի-  
մել միայն բաւական կը համարիմ յոյց  
տալ այն դիտակով, որուն մէջ կը տես-  
նուի մեր ներկայիս ու ապագայի, այս  
դիտակը վարժարանն է, վարժարանը  
որ մանկանց բուրաստանն է, այն յար-  
կին տակ մանկանց համար պիտի պատ-  
րաստուի յառաջագիւղութեան ընդար-  
ձակ ապագայք մը ու փառաւոր ապա-  
գայ մը, մանուկը հոն պիտի ուսանի  
ու զարգանայ ուսման ու կրթութեան  
մէջ, մանուկը հոն պիտի վերածնի դաս-  
տիարակութեամբ, վարժարանը իւրա-  
քանչիւր ազգի ապագային մարգարէն  
է, վարժարանն է որմէ կը գուշակուի  
ազգի մը բարեօրոշմն ու յառաջագի-  
ւղութիւնը, վարժարանն է կախալ  
է ազգի մը ներկայ կեանքն ու ապա-  
գայ յոյսը՝ ուստի առանց որ և է ա-  
ւելորդաբանութեան ըստ կարելոյն նը-  
կարագրեմ արդի մանչերու դպրոցին  
վիճակը և ամեն ոք թող դատէ՝ կար-  
նեցուց յառաջագիւղութիւնն . . .

Դպրոցին մէջ աւանդուած դասերն  
են, Հայերէն և Տաճկերէն. ասոնք ալ  
գոնէ դաս ըսուելու արժանի ըլլալի՜ն,  
թուաբանութիւն անոնով դաս մ'ալ  
կայ իբր թէ՛ որոյ դասատուն նոյն իսկ  
աշակերտներէն մէկն է՛ր հազիւ մի քա-  
նի կանոններ մեքենայաբար սորվելով  
կրթութիւն կընեն երբեմն նոյնիս վրայ,  
իսկ Դաղըրներէն դասը բողոքովին ան-  
հետացած է Դաղըրիոյ պատերազմէն  
ասդին իբր անգլիէ և անգլիէ դաս մը  
համարութեամբ լարէ՛ կուրուութեան մը-  
տացն . . . Մոռոյց ըսելու որ գը-  
ծագրութեան դասը ամենէն առաջինն  
է և այս չէ թէ՛ կարևոր դատելուն  
համար՝ այլ տղայոց աւելի զբօսեցու-  
ցիչ ու իրենց խելկատակութեան գոր-  
ծիք ըլլալուն . . .

Մանկունք, հոն աւելի կը վատթա-  
րանան քան թէ կը դաստիարակուին,  
փոխանակ կրթութեան՝ չարագործու-  
թիւն, փոխանակ ուսման՝ լրբութիւն,  
փոխանակ դաստիարակութեան՝ անա-  
ռակութիւն կուսանին, վերջացած դա-  
սերուն տեղ կարծեա թէ՛ . . . դաս կը  
տրուի . . . Այս աշակերտաց վարուց  
ու բարուց ճշգրիտ նկարագիրն ընելու  
համար գործածելու է այն գուհիկ և  
ստորին լեզուն, որով հապիւ թէ պար-  
զուի անոնց գործքերը . . . ստուգիւ  
այս մասին խօսելու համար զգուշնք  
մը կ'զգամ, ուստի կը լռեմ . . .

Ենողք գիտեն այս ամենը, միայն  
լսելով, գիտեն հոն անցած ամեն անց-  
քերը որ իւրեանց մանկունք դէպ ի կո-  
րուստը կը տանի, այդ կը լսեն այս ա-  
մենք ծնողք բայց չեն ուզեր՝ չեն կըր-  
նար տեսնել, քանզի ասոնք Ե . . . ին  
և Տեսչին կեղծ ձևերուն ու մեքենա-  
յութեանց տակ քողարկուած է, ամեն  
ոք համոզուած է թէ՛ հոն եղած յա-  
ռաջագիւղութիւն դէպ ի չարն է և ոչ  
ի բարին, սակայն կը դիտեն անտար-  
բերութեամբ ու անհոգութեամբ ա-  
ռանց երբէք բարեօրոշմն ջանալով :  
Այն . . . որ աղջկանց դպրոցին յառա-  
ջագէմ ու բարեկարգ ընթացքը տես-  
նալով ու չը համարեմք թող, զրպար-  
տութիւններ յարոյց անմեղ աղջկանց  
վրայ, այն զրպարտութեանց ինչ ըլլա-  
լըն առաջիմ չեմ ուզեր յայտնել թող-  
լով աւելի պատեհ առթի մը :

Մանչերու դպրոցին վիճակն նկա-  
րագրելը շատ երկար ու շատ եղբարկան

է, ուստի թողով ճշմարիտ ազգասի-  
րաց ուշադրութեանը թէ՛ մեր արդի  
դպրոցին վիճակը որչափ զեղծման ու  
անկարգութեան մէջ է, կը դառնամ  
երկու խօսք ևս աղջկանց դպրոցին  
ուղղել :

Աղջկանց դպրոցը որ գրեթէ տարի-  
էն աւելի է որ բացուած է, ստուգիւ  
եղած յառաջագիւղութիւնը զարմանա-  
լի է, հարկ չկայ ըսել թէ՛ դպրոց մը  
առաջին անգամ բանալու համար որ-  
չափ դժուարութիւններ ու արգելքներ  
ունի զայն բարեկարգ և կանոնաւոր  
ընթացքի մէջ դնել, սակայն Արծնեան  
Տ. Գրիգոր քահանայի ուսումնասէր և  
ազգասէր ջանիւք այն խոշնգոտները  
վերնալէ զատ, այժմ այնպիսի բարե-  
կարգ ու յառաջագէմ ընթացքի մը  
մէջ կը գտնուի որ ամեն ոք առանց  
զարմանալու չի կրնար ըսել թէ մօտ մի-  
ջոյի մէջ բացուած դպրոց մը ըլլայ :  
Սրբապաշտութիւն կը համարիմ այս  
դպրոցը մանչերու դպրոցին հետ բաղ-  
դատելու ելլար քանզի այս ուրիշ բան  
ըսել չէ եթէ ոչ՝ բարին չարոյն՝ և  
յոյսը խաւարին հետ բաղդատել . . .

Քանի մը օրէն աղջկանց դպրոցը  
քննութիւն տալ կը պատրաստուի,  
ուստի այն առթիւ աւելի երկար գրել  
խոստանալով :

Մնամ ջերդ անձնուէր :

ԱՐԱՅ

Պալէատէքի մէքթուպուլքէմալի էսէֆ  
իւզէ տէրճ իթթիքտէն սօնրա, կէրէք  
լըրդում է հալիսինին վէ կէրէք Գեր .  
Յարութիւն սրբազանքն ազտը տիգ-  
գաթընը, խալիսանէ տալէթ իտէրիգ :

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Սուսամ ճէզիրէսիտէ վուգու պու-  
լան հարէքէթի արգտան զարարտէ  
օլան ֆէլէքգէտէկեանք թէսէլլի վէ  
միւհիւսանէն իեանէ իթմէք իչին, տի-  
վանք ճիւստէթ ըյսիսի Սալիմ էֆ .  
հազրէթլէրի, Պապը ալի թարաֆըն-  
տան ճէզիրէսի մէքթուլէնէ իզամ գը-  
լընմըշ տըր :

—Պիր վագըթտան պէրու, իս-  
թանպօտա չարչուլի քէպիրտէ օլմն  
տիւքքեանճըլար, քէնտի տիւքքեան-  
լարընտան պիր թագըմ շէյլէրին սըր-  
գաթ օլունտուղունու միւշահէտէ իլէ-  
միշ, վէ ֆագաթ խըրօքըլարըն քիւլէր  
օլտուղունու պու կիւնէ գատար պու-  
լամամըշլար իտի :

Կէլէնլէրտէ, չարչտա, չէվլէ  
վէ օեա սաթմագտա օլան իսլամ գա-  
տընլարտան պիրի, չարչտա պիր շէյ  
չալըրմըշ, վէ պիր տէ տիկէր պիր  
գատընըն տիլէնճի հէյեթթիտէ քէն-  
տի էթրաֆընտա տօլաշմասըն միւշա-  
հէտէ իլլէեթէք, մէրգումէ տիլէնճի  
գատընըն հէյեթթիտէն խըրօքըն  
պիրի օլտուղունու իսթիմալտէն օլա-  
պիլիք գանըլա, անիտէ Պապը գապ-  
թիլէեթէ կիտէր, վէ վուգուի հալի  
նագլ ու պէեան իտէրէք, իթթիսի կիւ-  
նիւ մէրգումէ տիլէնճի գատընըն ախը  
ու կիրիֆթ իթթիլի :

Պունուն իւզէրինէլ, Պապը գապթի-  
նէ թարաֆընտան մէրգումէնին խա-  
նէսինէ ատամ կէօնտէրիլէրէք, էօթէ  
պէրի արաշթըրըլթըտա, պիր թա-  
գըմ աթլա, վէ իրէքլի գուշալար, վէ  
գաթիֆէլէր պուլունու, վէ պուլ-  
լարըն, նէրէտէն ալմըշ օլտուղու  
մէրգումէնէ սիւալ օլունտուգտա,  
մէրգումէ տախի մէքթուլ շէյլէրի չալ  
չը տիւքքեանլարընտան չալմըշ, վէ  
պու պապտէ քէնտիսի եալմըշ օլմա-  
եքպ, սայրի իւշ իսլամ գատընլարըն

տախի պիրիլքտէ օլտուղունու ճէվապ  
օլարագ պիտիրմիշ տիր . մէրգումէ-  
նին պու իգրարը իւզէրինէ, քէնտի շէ-  
րիքէլէրի օլան տիկէր իւշ գատընլար  
տախի ախը ու կիրիֆթ օլունտուղուն-  
տա, անլէրտէ, սայրի երկիրմի ալթը  
գատընլարըն տախի քէնտիլէրի իլէ  
հէմթէօհմէթ պուլունուշ օլտուղու-  
լընը իգրար իլլէմիշլէր տիր :

Մէրգումէ գատընլար, օլ գատար  
շէյլէր չալմըշլար տըր քի, ասլա քիմ-  
սէնին ինանմասը կէլմէք . զարալիպի  
չուրասը տըր քի, պունլարըն չալմըշ  
օլտուղու շէյլէրին իլլիտէ, տիքիլ մա-  
քինասը, վէ պագըր էշեալար, վէ սի-  
լահլար վէ սայրի կիպի աղըր վէ կիզ-  
լիճէ կէօթիլէրիլմէեթէք շէյլէր տա-  
խի պուլունմագտա տըր :

Մէրգումէ գատընլարըն չալմըշ օլ-  
տուղու շէյլէրին քեաֆթէսի Պապը  
գապթիլէեթէ կէօթիլիլլապ, օրատա  
հէր քէսին մալի քէնտի սահիպլէրինէ  
վէրիլմէքտէ տիր . զիրա խըրօք գա-  
տընլար, անլէրին գանդի տիւքքեան-  
տան չալմըշ օլտուղուլարըն իգրար իթ-  
մէքտէ վէ կէօթէրմէքտէ տիրլէր :

(Գուրիկ)

—Իշ պու ճու մա իրթէսի կիւնիւ,  
Սամաթեա եօլու իւզէրինտէ թըրամ-  
վայ արապալարընտան պիրիսի կիթ-  
մէքտէ իքէն, էօնտէն գօշան գըլա-  
վուդ, գարչսընա պիր ասքէր չըքըպ,  
«սափուլ, եօլան չըք» տէյի պա-  
ղըրմասը իւզէրինէ, ասքէր տիր պէ-  
լինտէն գամանը չէքտիլի պիրլէ, մէր-  
գում գըլափուղուն կէօքսիլէն սարա-  
մըշ վէ անիտէ եէրէ սէրիլմիշ տիր :

—Իշպու ճիւ մա իրթէսի կիճէսի,

Յընտըգլըտա թօսուն բաշանքն օղուն-  
նու, պիր ատաւմըն վուրուպ էօլտուր-  
միւշ օլտուղու մաթթիլէսսիլի իշի-  
տիլմիշ տիր :

ԻԼԱՆԸ ՄԻԻՀԻՄՄ

Սանաթըրէսսամիլէնին, սանալի-  
ճէ տէրքեար օլան իւզումու հասէ-  
պիլլէ, պու սանաթը իլէրուլէթմէք  
իչին, հէր սէնէ իւլրօպատա միւթէ-  
ատտիտ լէսիմ սէրիլիլէրի քիւշատ օ-  
լունմագտա պուլունտուղունտան, պու-  
նուն Տէրալիլէտէ տախի նէշը ու իճ-  
րասը իչին, Սուլթան Ահմէտ մէյտա-  
նընտա քեալին մէքթէպի Սանալինին  
րէսիմ հօճասը գօլ աղասը ֆիւթուլ-  
վէթլու Ահմէտ էֆէնտի, մէքթէպի  
մէքպուր սալթունտան լէսիմ սէրիլիսի  
իթթիլթագ օլունմագ իւզէր պիր մա-  
հէլլ ինթիլապ իլլէմիշ, վէ սէրիլի  
մէքթուրա պաղըրէսսամ էֆէնտիլէ-  
րին տախի, քէնտի էսէրլէրի օլարագ,  
մէվճուտլարը օլան լէսիմլէրինի վագ  
իլլէմէլէրի մէմուլ պուլունմուշ իտու-  
կինտէն, օլ վէճէլէրէսիմ վագընա  
րազպէթ իտէն լէսսամ էֆէնտիլէրի,  
րէսիմլէրինի պէհէր սալը վէ ճիւսր-  
չէմպիհ կիւնլէրի, մէքթէպէ կէօն-  
տէրտիլլէրի հալտէ, էֆէնտիլի միւ-  
մալէյհ թարաֆընտան գապուլ վէ  
սէրիլինին վագթի քիւշատի տախի, ի-  
լէրուտէ պէեան գըլընաճաղը իլան օ-  
լունուր :

Պալէատէքի միւհիմ վէ միւֆիտ  
իլան հագընտա, պաղը միւթալաա-  
մըքը, եարընքի նիւթսէմիդտէ պէեան  
իտէրիլ :

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ԻՆԿԻԼԹԵՐԱՐՈՒՄԻՍ

Լօնտա, 7 փետր.

Լօրտ կըրանվիլ տէտի քի, մէրքէ-  
զի Ասիա մէսէլէսի, ասլա պիհուզուր



լուրդու մուճիկ օլունու պիր մատտէ տէյիլ տիր. եալընը, թէֆէրուաթ նէվիտէն օլարագ պաղը շէյլէր սը- րասընա գօնուլաճագ տըր: Միւշարի- լէյ, րուսիանըն վիրտիլի թէմիւնա- թա էմիսիէթ իթմէքտէ տիր:

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐ

Վիեննա, 7 փետր.

Լէհլիւեր իլէ ալըան մուսապէրաթ պաշա չըգաճագ կիպի կէօրիւնիւր:

ՐՈՒՍԻԱ

Սէն Բէթըրպուրկ, 6 փետր.

Գօնսթանթին պէօլիւք տուգա, Նիսէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգաղ:

Սէն Բէթըրպուրկ, 8 փետր.

Գըշ սարաքընաա իրան շահը հազ- լէթլէրի իշին տալիլէր հազըր իտիւ- մէքտէ տիր, միւշարիլէյ հազըրէթլէ- րինին, իւք պաշարտա պուրաքա կէ- լէճէկի պիտիլիլի տիր:

ԻՆԿԻԼԻԹԻՐԱ

Լոնտըն 9 փետր.

Մ. տը Պայսթ, եազընտա պուրա- տա պէքլէնմէքտէ տիր:

Մատէն քէօմիւրիւ, եէնիտէն իւս- թէ գօլտու:

ԻԹԱԼԻԱ

Րօմ 9 փետր.

Սահիպ ճինաեթլէրին թարաֆէյն- տէն պիրի պիրլէրինէ թէսիլի իշին, ինկիլթէրա հիւքիւմէթ իլէ պիր շու- րութնամէ իմպալանըտը:

ԱՄՍԱՆԻԱ

Պէրլին, 7 փետր.

Փիսքոպոսարա վիրիլէն իեանէյի նազադէք քէսիլիւր տէյի, ումուլէն պիր էֆքեւր հիւքմ իլլէմէքտէ տիր:

ԻՐԱՆ

Թէհէրան, 4 փետր.

Տիւնքի կիւն, սաարագամ հազ- լէթլէրի, Ավսթրիա վէ Մաճար սէֆի- րինէ իգրամէն, 200 տէն զիեաթէ նու- ֆուսա միւքէմմէլ պիր զիեաթէթ քէ- շիտէ իլլէտի: Վիւքէլար, էյիլէր, վէ պիր չօգ մուազգամ մէմուրլար, մէզքիւր զիեաթէթ տէ հազըր իտիլէր թարաֆէյնտէն, պիրիպիրլէր շէվգի- նէ պատէլէր նուշ օլունտու: Թաամ- տան սօնրա, ֆիլէնկիւր արլըպ, գան- տիլ տօնանմաք իճրա իտիլտի:

ԹԻԻՃՃԱՐԻՑԻ

Իվրոպու 7 փետրվար

Միտլինկ Նիու Օրլէանս բամուղու, տօլար 10 1/9 1/4  
Տօլարա էյի ճիւն 6 7/8 7  
Պու կիւնքի սաթը 3,000 պալա  
Բիսպա տուրկու

Լոնտըն 7 փետրվար

Ավիսթըն կիւնկիւք ֆիեաթը 24  
Թիֆթի 38  
Չաթ իրլի, իւշիւնճիւ ճիւն 27 1/4  
Ճիւնի, կիւնկիւք ֆիեաթ լիւրա, 7 1/2

Լոնտըն 8 փետր.

Ինկիլի ֆոնտու 92 1/2 3/8  
Էսալու ումուլի 85 18 1/4  
1889 իսթիգրաղը 65 1/4  
1871 իսթիգրաղը 75 3/4

Բարլիս 8 փետրվար

Ֆրանսը ֆոնտու 55 35  
Իթալիա ֆոնտու 68 70  
Էսալու Ումուլի 84 70  
1889 իսթիգրաղը 354 70

ԳԱԼԱԹԱ ԲԵՆԶԱՐ

Լուս. Ում. 27 յունվ. տիւլադար 59-37  
» 29 » սապալ ալըլուր 60-02  
» » սաաթ 7 59-28

Րէթոր 3 1/2 բարա

Իսթիգրաղ 1888 368  
» 1883 387-  
» 1889 355-  
» 1872 93 1/4

Սօսիթէ ժէնէրալ ազիսիւլարը 15-20  
Քրէտի » 19-04  
Նըմիստըֆիւր սէյիլիլէրի էսկի 1851/4  
» » եէնի 86-34

Թրամվայ հիսսէլէրի 1785 Դ.  
Սօսիթէ Ավսթրո թիւրք 11-10  
Ստամպոլ պանգասը ազիսիւլարը 9-00  
Վէրիսի գուսիւնեասը 5 17  
Սաիթթէ օթման 8-30  
Ազճէ ֆայիլի 8 -1/2

Ա.Գ.ՃԵԼԻՐԻՆ ԲԻԱԶԱՐ 29 ՅՈՒՆՎԱՐ  
Ինկիլիք լիւրաք . . . . 110-1/4  
Ֆրանսը պիթուսու . . . . 87-08  
Բօլ . . . . 89-18  
Դերմից ալթուսու . . . . 51-20  
Պէեազ մէճիտիլ ֆարգը . . . . 1-12  
Մէթալիք ֆարգը . . . . 2-00  
Պէշիկ » . . . . 2-08  
Պազըր . . . . 113 00  
Կէլէճէք գուրօն սքօնթօսու 0/0 4 5/4

(Ն.Է.Վ.Ի.Յ.Է.)

ՄԷՄԱԼԻՔԻ ՄԻԻԹԻՄԷՄԷՄԱՐԻ ԱՄԷՐԻԻ- ԳԱՆԸՆ ԹԵՍՎԻԻԵԹԻ ՏԵՆՈՒՆԸ

Մէմալիքի Միւնթէմէալի Ամէրիգա հիւքիւմէթի, լէսէլմալ վէ ֆայիլ օլա- րագ, պօրճուսու թէմամի իլէ էօտէ- մէյի Նիլէթ իթմիլ, վէ պու պապտէ իթմիլի սէպաթ ու մէթանէթ, հա- զըգաթէն, շաեանը թահսին պուրու- մուշ տուր: Այ պէ ալ, վէ պազէն, հաֆթա պէ հաֆթա, մալիլէ նազըրը, տէեուսը մէզպուրէնին, բէյ տէր բէյ թէսվիլէսի իշին, պազը մուաթէլթ իճրա իթմէքտէ օլուպ, միւմայիլէյ- հին կէլէնտէ նէշր իթմիլի լայիհատա կէօրիւլէն թաֆսիլաթա կէօրէ, տէ- եուսը մէզպուրէ էօտէնիպ, կիւն պէ կիւն ազալմագտա տըր:

Իճմալ օլարագ, աթիտէթի ճէտվէլ թանգիմ օլունմուշ տուր:

1869 մարտ 1տէն, 1870 մարտ 1է գատար ումուլի պօրճտան Գալ- թէեաթիլ օլունան 87,133,782 84  
1870 մարտ 1տէն, 1871 մարտ 1է գատար 117,619,630 25  
1871 մարտ 1տէն, 1872 մարտ 1է գատար 94,895 348 94  
1872 մարտ 1տէն, 1872 նոյ, 1է գատար 64,047,237 84  
Ճէման 363,696,999 87

Պու թաղ տիրճէ օթուգ տէօրթ ալ զարֆընտա, 1,818,484,995 ֆրանգ գա- տար մէպլաղ, Մէմալիքի Միւնթէմէ- ալին թէսվիլէսի տէեուսը իշին իսֆա գըլըմըշ, վէ պուսուս ֆայիլի տալի 24,177 851 տօլար, եանի, 1,420,889,255 ֆր. թէնգիլ օլունմուշ տուր: Մէնէյի հազըրէտէ, 57 միլեօն գատար ֆաղա հասըլաթ օլուպ, պուսուս 44,800,000 տօլարը, պօրճըն անասընա սարֆ օլունաճագ տըր: Կէլէճէք սէնէ տա- խի, 23,700,000 տօլար գատար ֆաղ- լա հասըլաթըն գուհուրի մէմուլ տուր: Մէմալիքի Միւնթէմէալին, հէր սէնէ, թէսվիլէսի տէեուսը իշին 40 միլեօն տօլար, եանի, 200 միլեօն ֆր. թախիս իլլէմիշ օլա, էսթիլիլի գալգամաք ի- շին ալըլան սօն մուհարէպէտէն պէրու քէնտիլէրինէ պար օլունշ օլան, 2,150, 000,000 ֆրանգ պօրճընըն թէսվի- եսի իշին, 20 սէնէ գատար վազըթ լազըմ կէլէճէք տիր:

Ֆաղաթ, աճէպա Ամէրիգալըլար, նէ գատար ֆէտաքարըլըլար իլէ, պէօլլէ պիր ճէսիմ մէպլաղը, շիտի- եէ գատար թէսվիլէսի իտէպիլիլիլէր տիր: Մէզքիւր էսթիլիլ մուհարէ- պէսիտէն պէրու, եէնիտէն թառհ օ- լունան վիրիլի վէ լիւսում ճիւնթի ի- լէ, սանաթլարը վէ թիճարէթը պահ- լիլէլէրի պիւթիւն պիւթիւն թաթիլ օլունմուշ կիպի իտի:

Իշ պու մուհատէնաթ ճէրհ օլունա- մազ, Թիճարէթլէրի, 1860 սէնէսինէ կէլիւնճէե գատար, թէնգիլ իթմէմիշ իսէ տէ, իտիլաթըն մըգտարը, իտ- րաճաթըն մըգտարընտան աշաղը օլ-

մամըշ տըր, սէնէյի մէզպուրէտէն սօն- րա, պիլ ագա, աշաղը օլունշ տուր, վէ պուրասը, պիր գաթ տահա շաեանը թէեաճիւպ տիր քի 1860 սէնէսինտէ էմթալի էճնէպիլէտէն ալընան րու- սում, եիւզտէ 20 արթըրըլըշ իքէն, պու կիւնքի կիւն եիւզտէ գըրգա իպ- լաղ օլունմուշ իսէ տէ, եինէ, Ամէրի- գա մալլէրինտէն ալընագտա պուրու- նան րուսումը միւթէնէվիլէնին քիւլ- լիլէթիլիտէն տօլաքը, Ամէրիգալըլար էճնէպի մալլէր իլէ լէգապէթ իտէ- մէմէքտէ տիր: Պիւսաէն ալէյ, էմ- թաալի էճնէպիլէտէն ալընան րուսու- մուն չօգլուղունտան, եէրլի մալլէրի զիեաթէ սիւրիլէճէք եէրտէ, մուղա- յիլի օլարագ, եէրլի մալլէրտէն ալը- նան պիր թաղըմ վիրիլիլէր սէպէպին- տէն, եէրլի մալլէրի չօգ սիւրիլլէմ- մէքտէ տիր, մէսէլա, պու կիւնքի կիւն, իիւրաճաթ ու իտիլաթ օլա- րագ, սէնէվի պիր միլեթ տօլարըլը- իշ իտիլլէքտէ օլունու հալտէ, իտ- իալաթ եինէ, իիւրաճաթ տան, 13 միլ- եօն գատար զիեաթէ օլունագտա տըր:

Ամէրիգանըն թիճարէթի պահիլէ- սի հազգընտա տալի կէօրիւլէն նօգ- սան, պալէատէթի իտտաալըլը թա- տիգ իթմէքտէ օլուպ, էսթիլիլի գալգամաք իշին ալըլան մուհարէպէ- տէն էվիլէ, մէմալիքի միւնթէմէալ լի- մանլարընա կիրիպ չըգան սէֆայիլի թիւճաթիլիլէն եիւզտէ եէթմիշ պի- լի, մէմալիքի միւնթէմէալ պանտէրա- սըլա օլունու հալտէ, 1864 սէնէ- սինտէ, պու մըգտար եիւզտէ գըրգալթընա, վէ 1874 սէնէսինտէ եիւզտէ օթուգ սէքիլ, վէ կէլէն սէնէ տալի, եիւզտէ եիւրմի սէքիլէ ինմիշ տիր: Ա- մէրիգալըլար, պունա սէպէպ, Ալա- պամա իլէ սալիլ գուրսանլարը կէօ- թէրտիլէր իսէ տէ, գաննըմըլա կէօ- լէ, պունուս ասըլ սէպէպի, տէմիր վէ քէրէսթէ, վէ մաթիլաթ իւզէրինէ թառհ օլունան ֆահիլ ֆահիլ րուսում օլուպ, չիւնքի, Ամէրիգա թիւճաթը, սէֆահիլին ինչասը զըմընտա իճապ ի- տէն էտէվաթըն թէտարիլիլին պուն- ճա րուսումու վիրէմէմիլլէր տիր էճ- նէպի սէֆահիլին տալի, Ամէրիգա պանտէրաթ թալընամաեաճագալըն- տան, սէվահիլի էճնէպիլէնին լէգա- պէթիլէ գաթլանագտան պաշա հիլ պիր չարէ պուլամալըլար տըր, հաթ- թա, սէվահիլ թիճարէթիլիլ պիլէ քէն- տիլէրինէ հալի իտէմէմիլլէր տիր:

Ամէրիգա մալիլէ նազըրը միւմայի- լէյ Մ. Պուլթուէր պուրալալըլը կիլ- լէմէեթէք, րուսում վէ վիրիլիլին պա- զը մէրթէպէ թէնգիլի եօլունտա պա- զը միւթալէաթ պէեան իթմիշ իսէ տէ, միւթալէաթ մէզպուրէտէ գուլ- լանալըլը լիսան, բէքտէ գաթի օլմա- տըլընտան, պու մատտէնին իճրաթ յըրաքընա կիրմէսի հալէա չիւքհէլի տիր:

Ամէրիգանըն պօրճու, մալիլմ օլունու- ղու իւզրէ, չօգ օլունուղունտան, լիւ- սում ու վէրիլիլին, պու արալըլը թէն- զիլի միւնսիպ օլմաեաճագըն սէրա- հէթէն պէեան իթմիշ տիր. անագ, թիճարէթը պահիլիլէ հազգընտա էֆ- քարը, պաշապ պիր մէրքէլտէ օլուպ, թիճարէթի մէզպուրէնին իսլահ ու թառագըլը իշին, բէք չօգ հիմմէթ իլէ տալիլանըլմաք իգթիլա իտէճէ- կիլի պիլտիլիլ տիր: Լաքին, թիճա- լէթի մէզպուրէնին իսլահ իշին, սէ- ֆայիլին ինչասը զըմընտա իճապ իտէն էտէվաթ ու լէվաթիլին սուհուլէթիլ իսթիհասալ օլունմաք, վէ եա էճնէպի սէֆայիլին, Ամէրիգա պանտէրաթը-

լա տէնիլլէրի տօլալմասընա միւսաա- տէ օլունմաք չարէլէրինտէն պաշապ պիր հիմմէթ օլամապ, եօգա մէմալի- քի միւնթէմէալին թիճարէթը պահ- րիլէսի, եազընտա եօգ հիւքմիւնտէ պուլունաճագ տըր:

Մէմալիքի մէզպուրէ, թէսվիլէյի տէյիլիլի զըմընտա էն աղըր ֆէտա- քեալըլըլար ինթիլիտար իթմիլլէր տիր. անագ, տէեուսը մէզպուրէնին թէմաթէն իշիպաք գաղիլէսինին պու- արալըլը, թէլիլիլ իտիլլէրէք, թիճա- լէթը պահիլիլէնին պիւթիւն պիւթիւն իսարապիլէթտէն վիգաեէ իտիլլէսի էսպապընտա թէնչպալիւս օլունմաք հէր հալտէ մուվաթըլը աղ օլուպ օլ- մատըլը մէսէլէսինին հալ ու թէսվիլէ- սի վալիլիլլէն գապիլէթօսու ազաթը- նըն լէյ ու էֆքեալըլընա մէնուլ պիր քէյֆիլէթ տիր: Շու գատար քի, միւմայիլլէյ մալիլէ նազըլընըն մա- հուտալիլհասընտա կէօթէրիլէն միւ- թալաթ, վէ գուլլանըլան լիսանա պազըլընա, Ամէրիգանըն սանաթ ու թիճարէթը պահիլիլէսինտէն էվիլէ, թէսվիլէյի տէեուսըն բէք իգթիլալը օլունու անլալըլապիլիլ:

(Մէսաթ տը Բարի)

Րօմա դազէթալընտա շու վէճհ ի- լէ օգունմուշ տուր:

Շէհիլիլիլիլ, պիր գալ կիւնտէն պէրու մէմուսէ (գիւհար) պիր կէնճ գատըն պուլունմագտա իտի. մէրգու- մէ, պիր կէնճ պէսլէմէ օլուպ, 17 եալընտա տըր վէ ֆալ նամ շէհիլտէ տօլմուշ տուր:

Մէրգուլմէն պէեանընա նէգա- լէն, եիւրէյիլինտէ պիր նէվճին պու- լունմագտա իմիլ. վէ քէնտիլիլ չարա- տըլը հէնկիւմալընտա, մէրգուլմէ աղ- զընտան պիր չօգ շէրիտ վէ քեաղըտ բարալըլը չըգալըլը իտի:

Մէրգուլմէ գատըն, գօնու գատընլարընը զիեաթէսիլլէ տէնէլ- թէ կիրիլիլալ իթմէքտէ վէ ան- լէր տալի, քէնտիլիլիլ տէ մէզքիլ ճիւնտէն թուլթուլմագալ իշին, մէր- գուլմէնէ պիր չօգ հէտիլէլէր վէրիլ- լէր իտի իսէ տէ, մէրգուլմէ մէզքիլ ճիւնտէլէրի ալա գապուլ իթմէե- լէք, քէնտի շէրիտ վէ քեաղըտ բար- չալըլընա աղըլընտա չըգալըլըլըլը տէվաթ իթմէքտէ իտի:

Մէմթիլին պաշ բարաք վուգուի հալի տուլտուղունտա, անլիտէ մէր- գուլմէնին իւզէրինէ օգունմագ իշին իսա- նէսինէ կիտէր իսէ տէ, պիր շէյ միւ- չահէտէ իթմէեպի կէրի տէնէր:

Մէրգուլմէ, պու հալիլի տէվաթ, վէ գօնուլարտան քէնտիլիլին վէրի- լէն հէտիլէլէրի տալի գապուլ իլլէ- տիլիլին հիւքիւմէթ տալի իսպըրա տ- լարագ, քէնտի թարաֆընտան մէր- գուլմէնին իսանէսինէ պիր միւթէթիլ կէօնտէրմիշ, վէ մէրգուլմէ պու աաա- մը կէօրիլիլինտէ, ճին սէպէպիլինտէն զիեաթէսիլլէ իսկէնճէլէրէ տիւշար օ- լարագ սալա պիր լազըլըլը իտէմէմիշ տիր:

Ոլ վազըլ միւթէթիլիլ, մէրգու- մէնին եիւրէյիլինտէ քիլիլ չըգալըլա- իլին պիր թարիգ պիլիլ օլունուղունու իլիթար պիրլէ, օրատա հազըր պու- լունանլարա, անլիտէ իլի թանէ իւ- թիւ գըլտըրմալարըն էմր իտէր, վէ մէզքիլ իլլէլիլէր պիր իլիճէ գըլտը- ղընտա, մէրգուլմէնին օտաքընա կէ- թիլիլիլ, վէ գալըլըլ օլ գըլըլըն իւ- թիլիլէրին իւզէրինտէ չըգալըլա աեադ- լարա տուրմասընը մէրգուլմէնէ էմր իլլէր:



Պոլսոյն իւզերինէ մէրգումէ, տէհ-  
չէթու պիր սէս չըգարարագ օտա-  
նըն իշինտէ էօթէ պէրի գօշուշման  
պաշար, վէ «աման չու իւթիւլէրի  
տիշարը կէօթիւրին, պէնտէ նէ ճին  
վար, նէ պիր չէյ, պէն եալան սէօյլէ-  
տիմ» տէյի պաղըրը:

Պատէհու իւթիւլէր օրթատան գալ-  
տըրըրագ, միւֆէթիւլ, մէրգումէնի,  
պէօյլէ պիր եալանըըըգա էհալիի  
ալտաթմըշ օլտուղու իշին մահպէսէ իւ-  
գա իտէր:

ՊԵՏԻՒՄ ՄԻՒԷԼԻՅԵԼԻՆ ԶԱԼԻ

Պէօյլէ միւֆէթիւլէրին երեզինէ,  
պալթ քէք աղ տէֆա կիւլմիշ տիւր,  
նաթը քի թէվարիտէ պու սէօյլէտի-  
կիմիդի իսպաթ իտէր պիր չօգ էմալ-  
լէր օգուլմիշ տուր, պիդ, պուլար-  
տան, եալընը պիր գաշընը զիքը իւէ  
իգթիֆա իտէրիդ:

Բըլթ, տէյիմէնիիւլի իթտի, վէ  
թէրանս, էսիր օլտու, թաւ, չօգ տէ-  
ֆա ագէսիդ գալըր իտի: Բօլ Պօր-  
կէդ, ալըր ալըր օն պէշ սանաթա կիր-  
տի, վէ հիշ պիրիսինտէ տէ, էլ վիլի-  
ճէք գատար էթմէք բարասընը չըգա-  
րամադ իտի: Գօրնէյլ, աեաղընտա  
պիր գուլտուրա պուլունտուղու հալ-  
տէ պէքլէր իտի քի գուլտուրա պօեա-  
ճըսը, տիկէր աեադ գալընընը պօեա-  
լասըն: Ռասին, էօլտիւլիւնտէ, ֆա-  
միւսաթըն էօյլէ պիր սէֆիլ հալտէ պը-  
րագտը քի, սատագա իւէ եաշաման  
մէհպուր օլտու:

Միթօն, Բարատի Բէրտիւ նամ  
(ղայպ օլտու ճէնէթ) էլ եաղընը,  
պէշ ատտ ինկիլիլ իրաթնա սաթաթ,  
Գամօն, խաթաթաեանտէ էօլտիւ, վէ  
Մէրվանթէդ, ֆաղըրըդ ու սէֆիլիւ  
իշինտէ սէօնտիւ: Կօլտըմիթ, 2000  
ինկիլիլ լիւթսը պօրճ պըրագտը: Բը-  
րիւտօն, պիր քիթապընըն եանընտա  
խալիլ վաղըթ գօմիսիսնուղուգ իթ-  
տի: Սիթէն, 700 լիւթս պօրճ պըրագ-  
տը, վէ Շիլէր, էօլտիւլիւնտէ, աե-  
ճագ եէտի ֆիօրինի վար իտի:

(Իւ Բըրօկէօ)

ՄԱՏԻՍՏԵ ԳԱԹԼ ՕԼՈՒՆՄԱՆՇ ՊԻՐ  
ԱՏԱՄ

Մատրիտ 13 յունվար

Տիէկօ Սօլէրի Կիրչօ նամ քիմէանէ-  
նին, պու կիւն ալաթիւնկա սապահըն  
սաաթ ին պիրիսինտէ, Պրանսա եօլու  
իւզէր նտէ վագը Բանտէ Կարտ նամ  
մահէլտէ գաթիլ օլունաճաղը, Մատ-  
րիտ էհալտինէ մալիւմ իտի:

1868 սէնէսի իւթիւլէրնտան պէ-  
րու, Մատրիտտէ, գաթիլ օլունաճաղ-  
ատամլար իշին եաթըմագտա օլան քէ-  
րէլէթին աալա էսէրի կէօրիւմէտի-  
կինտէն, մէրգումու գաթիլ օլունա-  
ճաղը հալտաթիւ, Մատրիտ էհալտինին  
պէօյլէք իւթիւլէրապըն մուճիպ օլմուշ,  
վէ պուլունկա պէրագէր, մէրագընը  
տալիլ թահրիդ իթմիշ օլտուղունտան,  
մէրգումու աճըմանա աալա եէր պըրագ-  
մամըշ տըր: Ֆիլհագըղա, մէրգում  
վագըա բէք աճընաճագ պիր աաթմտէ-  
յիլ իտի, չիւնքի, տէօրթ պէշ տէֆա  
պէօյլէք ճիւնհալարտա պուլունարագ,  
լաեղըյա թէօլպէնէ կէլմէնէ վագի-  
ֆէ իթմէմիշ, վէ պուլունտա տա գաթի  
նաղար, էլէր էլինտէն կէլիլ իտէ,  
հէր վագըթ ճիւնհալտա պուլունաճա-  
ղընը տալիլ իղար իլլէմիշ իտի: Եօգ-  
սա, լաեղըյա թէօլպէնէ կէլտիկին-  
տէ, հագըղաթմէն քէնտիսինէ աֆիլ  
օլունաճագ իտի:

Մէրգում, քէնտի պիրատէրէրին-  
տէն իքիսինի, վէ պալտըղընը վէ քէն-  
տի ֆաթիլեաթընտան տիկէր պիր ա-  
տամ էօլտիւլմիշ տիւր, զարայիպի  
չունտա տըր քի, քէնտի քեաֆիֆէյի  
ագրապալարըն էօլտիւլմիշ օլտու-  
ղու իշինտէ էսէֆ իթմէքտէ իտի: Շու-  
նու տալիլ ունուլմաեալըմ սէօյլէմէ-  
նէ քի, մէրգում գաթիլն սապըգալը  
օլուպ, իւք տէֆա օլարագ ատամ էօ-  
լտիւլմիշինտէ, բըրանկաեա գօնուլ-  
մուշ վէ վատէսի իւթմամ պուլարագ  
չըգմըշ իտի: Մէրգումու գաթիլ օ-  
լունմասըն, 1872 մարտ 12 տէ հիւլմ  
օլունմուշ օլտուղունտան, պուլունտան  
տալիլ աշիքեաթ աշիքըմագտա տըր  
քի, լաեղըյա թէօլպէնէ կէլմին ի-  
շին, քէնտիսինէ նէ գատար վագըթ  
րուխաթ վիրիւմիշ տիւր:

Տիւն սապահ սաաթ տէօրթտէ,  
մէրգումու, քէնտիսինին իղա օլմուշ  
օլտուղու Սալատէրօ նամ մահպուսա-  
նէսինին քիլիսէսինէ կէօթիւլմիշէր  
իտի, մէրգում քիլիսէսինին բաթաթ վէ  
սալիլ պիր բաթաս տալիլ պիր տագը-  
գա մէրգումու եանընտան ալըլմա-  
տըղարընտան, մէրգումու սօն ստ-  
աթը եէթիշիլ օլտուղու աշիքեաթ ա-  
շիքըմագտա, վէ օլտագըգտա, ին-  
սանլարա տէյիլ իտէ, հիշ տէյիլ իտէ  
Ալլահ իւէ պարըմագըղք կէօսթէր-  
մէքտէ իտի: Պատէհու իշտահըլա եէ-  
մէք եէնիպ, թա սապահըն սաաթ պէշ  
րատտէլէրինտէ քէնտիսինին կէլիպ ու-  
եանտըրանա գատար տէրին պիր ուլ-  
գումա վարտը:

Մէրգումու գաթիլ օլունաճագ մա-  
հէլլինտէ չօգ ատամ պուլունմասըն ի-  
շին, հիւլմէթէն, գաթիլ օլունմասը  
իւշ սաաթ սօնրաեա թէէիսիր օլուն-  
մուշ իտի իտէ տէ, մէրգում հալտաթ  
կէրէք չէհիտէ վէ կէրէք ճիւլար գա-  
րիեէլէրինտէ աեանտ: Թէվաթուր օլ-  
տուղունտան, պէօյլէք իղտիհամ ճէմ  
օլտագ, պաղըլարը, գաթիլ օլունա-  
ճագ մահէլլէ մէրգում իւէ պիրիւքտէ  
կիթմէք իշին մահպուսանէնէ, վէ  
պաղըլարը տալիլ տօղու գաթիլ օլու-  
նաճագ մահէլլէ կիթմէքտէ իտիլէր:

Պէն, մէրգումու, բարագըղըլը  
պիր առագաեա պինմիշ, վէ տէօրթ  
թարաֆընտան աթիլ վէ բիատէ ա-  
քէրէլէրիլէ գուշաթըմըշ օլտուղու հալ-  
տէ, մահպուսանէտէն տըշտը չըգ-  
տըղը տագըգտա օրաեա վաթըլ օլ-  
տուլմ: Եւտէն մահպուսանէ քիլիսէ-  
սինին բաթասըյա, էլլէրինտէ կիւզէլ  
եէլիլ մուլար պուլունտուղու հալտէ  
պիր թագըմ ատամլար կիթմէքտէ, վէ  
մէրգումանտէն սօնրա, տիկէր պիր  
բաթաս, էլլինտէ թէն ընկինտէ պիր  
իաշիլուլիւն պատիկերի թուլարագ  
եիւրիւմէքտէ իտի: Արապանըն իշին-  
տէ իւլ բաթաս, մէրգում միւճըլմիւ  
գուշաթմըշ օլտուղուրը հալտէ, միւմ  
քին մէրթէպէ նաաիլաթ վիրմէքտէ,  
վէ ուրգաթընտան կիտէն իղտիհամըն  
իշինտէ միւնասիպէթսիլ պիր լագըլար  
իտիլմէքտէ իտի:

Տիէկօ, չէհիտէ սալա պօղուլմա-  
մըշ օլտուղու հալտէ, պէօյլէք պի-  
գաթաթըղըլա կիթմէքտէ, վէ եիւ-  
զիւնտէ, քէնտիսինին թագիլ օլուն վահ-  
չիլիւք ալաթմէթի կէօրիւմէքտէ իտի:  
Քէնտի թագիլ ու հօրէքէթիլ գաթիլ օ-  
լունմանա կիտէն ատամլարըն իւզէրին-  
տէ նաաիլէն կէօրիւնիւր:

Մէրգում սիւհահ չուհատան եա-  
թըլմըշ բալթօ պիշիլմիտէ պիր չէյ կի-  
տիրմիշէր տիւր, վէ քէնտի իսթիտաթ  
իւզէրինէ, սօղու ալմամագ իշին պա-

չընա տէրիտէն պիր ուֆագ չաթգա  
գօյմուլար իտի, վէ աալա էլլէրի վէ  
աեաթըլարը վէ սալիլ պիր թարաֆը պաղ-  
լը տէյիլ իտի:

Գաթիլ օլունաճագ մահէլլէ վաթըլ  
օլտուգտա, հիւլմէթ թարաֆըն-  
տան թալիլն օլունան պիր մէհմուր,  
արապանըն գաթուսուլու ալար, վէ  
էվլէլա Տիէկօ վէ պատէհու բաթաս-  
լար արապատան աշաղը ինէլլէր: Տի-  
էկօ, քէնտի էլլինտէ պուլունան պիր  
Աստուածածին պատկերին վագըթ  
վագըթ պուլունաճագ պիր հէյեթիլէ  
սէյր իթմէքտէ իքէն, մէրգում մէհ-  
մուր, Տիէկօնտէ գաթիլէ հիւլմ օլուն-  
մասը ֆէրմանըն, մէրգումու գարը-  
սընա կէյէրէք օգուտու: Պու առա-  
տա, իղտիհամ գաթիլ օլունմանա մալ-  
սուս օլան քէրէվէթէ բէք եագըն կէլ-  
մէսին իշին, գապիլէր տէօրթ թա-  
րաֆըն գուշաթտըլար իտէ տէ, պէն  
մէրգում քէրէվէթտէն օն մէթրօ գա-  
տար ուղագտա պուլունմագտա իտիմ:

Էվլէլա Տիէկօ, բաթալարա պիր-  
լիքտէ, վէ պատէհու ճէլլատ քէրէ-  
վէթէ չըգտըլար, վէ օրատա բաթաս-  
լարտան պիրի, պիր գալ տէֆա թա-  
շիլուլիւն պատկերին, էվլէլա աեադ-  
լարընտան, պատէհու գօլարընտան  
վէ նիհայէթ եիւզիւնտէն մէրգումա  
պուս իթտիրտիքտէն սօնրա, եիւլմէք  
սէյլէ կիւնահալարըն աֆիլ իտիհի տու-  
ալէր օգուտու:

Շունու տալիլ ունուլմաեալըմ  
սէօյլէմէնէ քի, Տիէկօ, քէնտիլիլինտէն  
քէրէվէթ իւզէրինտէ վագը իսքէմէ-  
տէ օթուրուպ, պաշըն տիրէյէ տա-  
եաթմըշ իտի: Բաթալար, քէնտի իւր-  
մէթիլէրին իծրա իթտիքտէն սօնրա,  
վէ ֆագաթ եիւնէ Տիէկօնտէ եանըն-  
տա պուլունտուղարը հալտէ, ճէլլատ  
քէնտի իւրտմէթին պաշաթ: չէօյլէ  
քի, իղտիհամ, մէրգումու գաթիլն-  
տէն սօնրա, տիլիլին վէ կէօղէրինին  
տիշարը տիւլէրէք իպրագ օլունան տէհ:  
չէթիւ մէնգարէնի կէօրմէսին իշին,  
մէրգումու պաշըն պիր մէնտիլ իւէ  
էօրթտիւքտէն սօնրա, Կո: Թագիր  
օլունան վէ տէմիտէն եաթըլմըշ օլան  
պօեուկաղը նէվիտէն պիր չէմպէրի  
մէրգումու պօյնուկա կէլիլտի:

Պոլսոյն իւզերինէ հէր քէս, մէր-  
գումու արթըգ էօլմիշ օլտուղունու  
գանն իթմէքտէ իքէն, պիրտէ Տիէկօ-  
նուն աեաղա գաղըպ, քէրէվէթին  
պիր պասաթաղընտա օթուրտուղունու  
վէ օլ հէնկեամտէ պիր բօլիս մէհմու-  
րունուն տալիլ էլլինտէ պիր քեաղըթ  
պուլունտուղու հալտէ, քէրէվէթին  
եանընա կիթտիլինի հէր քէս միւշա-  
հէտէ իլլէնէրէք, հէր թարաֆտան  
մէրգումա աֆիլ օլունմուշ տուր տէյի  
ղանն օլունմագտա իտի իտէ տէ, սօն-  
րատան պաշագ պիր վագա գուհուր  
իթմիշ օլտուղու աշաղըլտը: չէօյլէ քի,  
ճէլլատ մէրգում չէմպէրի Տիէկօնուն  
պօղաղընա աթտըլընտա, քէրէվէթ  
տիրէյիլին գալըլըլընտան նաշի,  
մէրգում չէմպէրի իքի ունուկա պիր  
եէրէ կէթիլիպ վիտա իլլ սըգըլտըրա-  
մատըղը իշին, Տիէկօնա աղաճըգ եէ-  
րինտէն գաղըլարագ սապը իթմէսինի  
րէճա իլլէմիշ, վէ պատէհու եագըն-  
տա իլլէմէքտէ օլան պիր աղարամաճըր  
ճէլլա իտէրէք, մէրգում տիրէյիլին,  
չէմպէրին ունուրըն պիթիլէնէյի  
մահէլլինի պիր աղ գաղըլմըշ տըր:  
Պագթթօ օթարտա Տիէկօ աալա օթուր-  
տուղու եէրինտէն գըլըլտանմաեղպ  
բաթալար իտէ, մէրգումու գուլա-  
ղընաան աշաղը տուալէր օգումագտա

իտիլէր:  
Իմտի, տօղրամաճընըն մէրգում տի-  
րէյիլին իւզէրինտէ չալըլաղըն էսնա-  
տա, քի պիր չէրէք գատար սիւրմիւշ  
տիր, աճէպա Տիէկօ իւզէրինտէ հէր  
նէ գատար պիր նէվի պուլունալըգ-  
տալի կէօրիւնիւր իտի իտէ տէ, նէ  
տէրէճէ պիր սէրէնճամա ալար օլ-  
մուշ տուր, պուլուն քիմսէ տուեամաղ-  
օլ հէնկեամտէ սէյիլիլէր Տիէկօնու  
ղիեաթտէսիլլէ աճըլտըլարընտան նա-  
շի, վէլլէլ լաեղք տէյիլ իտի իտէ տէ,  
մէրգումա աֆիլ օլունմասըն իսթէր-  
լէր իտի:

Հէր նէ հալ իտէ, տօղրամաճը քէն-  
տի իշինի պիթիլիպ քէրէվէթտէն ա-  
շաղը ինտիքտէն սօնրա, Տիէկօ թէք-  
րարէն տիրէյիլին եանընա վարըն, վէ  
ճէլլատ եիւզիւնիւ էօրթտիւքտէն, վէ  
մէրգում չէմպէրի պօղաղընա աթտըպ  
վիտաեթ սըգտըլտան վէ մէրգումու  
գաթիլ իթտիքտէն սօնրա, գարըլտընա  
կէյէրէք եիւզիւնտէ քի մէնտիլի գալ-  
տըրը, վէ մէրգումու տիշարը տիւշ-  
միւշ օլան տիլիլին թէքրարէն աղընա  
սօգաթագ, պըրագտը քի էհալի սէյ-  
լինէ տուրսուն:

Մէրգումու եիւզիւ մօսօր քէսիլ-  
միւշ, վէ կէօղէրի իտէ տիշարը տիւշ-  
րէք, իլլէրինտէ գան կէօրիւնմէքտէ  
իտի: Էօմիլմիւն իլլինտէ, մէրգումու  
սուրէթի կիպի, ինսանաղաեթիլլէ պէօ-  
յիւք պիր տէհէթ կէթիլիլի չիւքին  
վէ հէյեթիլիպ պիր սուրէթ կէօրտիւ-  
ղիւմ եօգ իտի:

Բաթալար մէրգումու իւզէրինէ  
ճէնագէ տուաթըն օգուտուգտան սօն-  
րա, բօլիս մէհմուրու, մէրգումու  
թահթ մուհաթագաեա ալընմասըն  
էօր իթտի, վէ պատէհու իղտիհամ  
տաղըլպ, հէր քէս քէնտի մահէլլինէ  
տէօնտիւ: Աշալմ իւսթիւ, կիւնէյին  
պաթտըղը հէնկեամտա, մահպուս-  
անէ քիլիսէսի բաթասը կիտիպ, մէր-  
գումու նաշըն տէֆն իթտի:

Օլ կիւնի, աշալմա գատար, սալ-  
քի չէհիտէ քեաֆիֆէյի էհալիսի, մէր-  
գումու գաթիլ օլունտուղու մահէլլի-  
նէ կիտէրէք, 33 եաշընտա օլտուղու  
հալտէ գաթիլ օլունան մէրգում Տիէ-  
կօ Սօլէր ի Կիրգօնուն նաշըն սէյր իլ-  
լէմիշ տիր:

ԻԼԱՆ

1868 փետրվար 6 թարիլի Բաթէլ դա-  
ղէթաթնա չու վէճ իլլ օգումուշ տուր:  
Ատի եաղըլար, մախաուէն օլ իլ իլլ  
մէշաղ օլուպ տէ պիր թագըմ սանաթլա  
պուլունար իլլ եաթըլմը եաղը եէրինէ  
սաթմագտան զիեաթէ նէ պաեաղըլը օլա-  
պիլիլ: հալպա քի, Միւնըն ԿԱԼԵԱՆԻ  
էճագընըն եաթըլ օլտուղու աթթէլլէ (պիր  
նէվի նէպաթթ) եաղըլարըն իսթի վիլլէ-  
րէք պիր թագըմ ատի եաղըլար սիւրիւլ-  
մէքտէ տիր, մէրգում աթի եաղըլար քէն-  
տի ճիւսինտէ պիրիլիք օլուպ, իլլինտէ ա-  
սալա աթթէ պուլունմանա սալիլ եաղըլար  
իլլ էլիլիլի եօգ տըր:

ԿԱԼԵԱՆԻՆԻ աթթէլլէ եաղըլարը կէօր-  
մէյէլէր, դօլպապա պու կիպի հիլլիլէ կէլէ-  
ճէլլէրինտէն, էն մէշաղ հէթմիլլէրն վէ  
էն միւթէպէր էճագըլարըն աալլէթիլ իւզէ  
էհալլէ պիրիլիլիլ քի ալաղըլար եաղը  
գուլունալընըն իւզէրինտէ 0. ԿԱԼԵԱՆԻ  
եաղըլմըշ օլմասընա տիգըլաթ իթմիլլէր:

Եթի գուլթուր 2 ֆրանքա սաթըլըր:  
Իսթանպուլա Կանճիւք պիրատէրէրին: Վէ  
Մ. Վէլիլ վէ գուլմանեանըն, վէ ճէլլա  
Սուտա էճագալանէլէրինտէ պուլունուր: